

OUDE AMBACHTEN MEIJEL

43

Steltlopers van Merchtem in gevecht.

Stel je voor, 14 juli 1974, de zondagmiddag van het tweede weekeinde in juli, boven in de toren van de Sint Nicolaaskerk te Meijel, overal zover je kijken kunt geparkeerde auto's en vastlopend verkeer, onder op het plein een feest van meer dan vijftienduizend mensen, genietend van Oude Ambachten. Dat beeld gaat niet meer uit je geheugen. Tien jaar een geweldige happening met een meer dan regionale uitstraling van peeldorp Meijel.

*Gemeenschapshuis 't Kloster
1971-2001.*

Meijel in vijf jaar anders

Dat feest van Oude Ambachten Meijel zou nooit ontstaan zijn, als in Meijel tussen 1967 en 1972 niet een aantal ontwikkelingen had plaatsgevonden. In 1966 werd sportpark De Starte officieel geopend, ging de gemeente Meijel over van gerichtheid op Midden-Limburg naar aansluiting bij Ontwikkelingsorgaan Noord-Limburg en konden jongens en meisjes gebruik gaan maken van de nieuwe 'jongensschool H. Hart' op de Mortel. Maar het oude patronaat aan de Kerkstraat kon voor verenigingswerk nauwelijks nog gebruikt worden, de ouderen hadden alleen een lokaal van de MULO om te kaarten en de jeugd was voor vertier aangewezen op 'De Matkōrref', een houten gebouw uit 1963 van de Jeugdnatuurraad aan de Heufkesweg. Jeugdinstuifavonden in horecabedrijven werden steeds moeilijker.

Enquêtes wezen uit, dat de aandacht in Meijel vooral gericht moest worden op de realisering van een gemeenschapshuis voor jongeren en ouderen. In die zelfde tijd vonden toeristen steeds meer de weg naar Meijel en het Peelgebied. Vanaf 1967 ontstonden er vier recreatie- en kampeervoorzieningen: Kampeerbos De Simonshoek, Recreatieoord en Camping Startebos, Familiecamping Frerichsoord en Jeugdkampeercentrum De Nieuwe Hof. Al snel waren er in de zomer duizenden gasten in Meijel. Het oude klooster kwam in 1968 leeg te staan, toen aan de Kapelkesweg het nieuwe bejaardenoord in gebruik werd genomen. De gemeente Meijel kocht het gebouw uit 1897 voor 50.000 gulden om er ruimtes te kunnen maken voor een breed scala van verenigingsactiviteiten. Vanuit gemeente en kerkbestuur werd gezocht naar mensen die de kar wilden trekken als Stichtingsbestuur voor Jeugd- en Gemeenschapshuis 't Kloster. Die club ontstond in augustus 1969 met kapelaan Bert Paquay, penningmeester Johan Hoenen, secretaresse Mia Lemmen-Keltjens, Hans Sanders voor het tekenwerk, Jeu Dorssers en Chris Verstappen voor de praktische aanpak, jeugdlerder Pierre Bouten en voorzitter Henk Willems. Er werd in het oude gebouw met verenigingsbestuurders vergaderd en al snel waren er tekeningen die aangaven hoe het ongeveer moest worden. Met zo weinig mogelijk geld moest het geheel gerealiseerd worden en half september kon gestart worden met slopen van te verwijderen bouwsels en muren. Daaraan werkten leden van de gemeenteraad en van veel verenigingen mee. Toen bleek, dat niet alles in eigen beheer gedaan kon worden, werd aannemer Crommentuijn met Meijelse en Neerkantse onderaannemers ingeschakeld en werd naar financiën gezocht. De gemeente en provincie kwamen samen met zo'n 150.000 gulden aan subsidie, de Meijelsen brachten in een paar weken 40.000 gulden bij elkaar. Na enorm veel zelfwerkzaamheid en samenwerking van alle kanten kon het gebouw in 1971 in gebruik genomen worden, maar de officiële opening vond pas plaats op 4 maart 1972. Die opening werd verricht door Piet Crommentuijn die na een vol leven als verenigingsman dagelijks tijdens de bouw

alles schoon hield en voorbereidingen trof voor de volgende dag.

Naast onder meer de ballonnenwedstrijd voor de kinderen, de muziekkavond met veel Meijelse artiesten en het optreden van CCC-Inc. met Joost Belinfante en Ernst Jansz, was er een tentoonstelling, die amateur-historicus Leo Lucassen en kunstenares Gerda Gielen hadden opgezet. Die tentoonstelling gaf een breed beeld van Meijel met oude kaarten, schilderijen, oude documenten, foto's en heel veel gereedschappen van peelwerkers, klompenmakers, landbouwers en imkers. Bovendien waren er korfvlechters en andere ambachtslieden aan het werk. Meijelse mensen droegen oude doopdoeken, beelden, gebruiksvoorwerpen, sierstukken en bijzondere oude familiebezittingen aan. Er kwamen zoveel bezoekers, Meijelsen en toeristen, dat de tentoonstellingsperiode een paar weken verlengd moest worden. Daar lag het begin van Oude Ambachten Meijel.

Tien jaar Oude Ambachten Meijel

Jeugd- en Gemeenschapshuis 't Klooster werd vanaf het begin volop gebruikt, maar de lokalenhuur en de inkomsten van het buffet konden naast de gemeentelijke subsidie de exploitatie niet sluitend maken. Daarom werd in 1973 gezocht naar aanvullende activiteiten. Waarom geen gebruik maken van de trend die bij de openingstentoonstelling duidelijk was geworden? Handwerkslieden wilden graag hun oude ambacht tonen, de jonge generatie kon veel van die oude vakliefde opsteken, men kon er ideeën voor hobby's opdoen, de oudere generatie verlangde naar het terugzien van dat 'oude' en dat alles kon gerealiseerd worden in een gezellige sfeer. Vanuit het bestuur werd een eerste werkgroep opgericht met Jeu Dorssers als coördinator, Els Hoeijmakers, Bert Paquay en Chris Verstappen. Zij vonden, eerst in Meijel maar als snel door heel Nederland en Vlaanderen, ambachtslieden die graag een weekeinde naar Meijel kwamen om hun vakmanschap te tonen. Daarop werd het tweede weekeinde van juli 1973 de start van een onvergetelijk Meijels gebeuren 'Oude Ambachten Meijel'. De lijst van ambachten

werd elk jaar langer, tot bijna honderd in 1982. Naast de 'bekende' oude ambachtslieden waren er bijzondere zoals de borstelmaker, de ciseleur, de doedelzakbouwer, de gobelinwever, de hoge hoedenmaker, de kunstglasblazer, de lattenkliever, de instrumentbouwer of luthier, de tingieter en de wolvilter. De Meijelsen lieten zich niet onbetuigd onder meer als boterkarnster, korfvlechter, poppenmaakster, rietdakdekker, stoelenmatter, turfsteker of zeishaarder. De ambachtslieden kwamen steeds terug, want ze zeiden: 'Meijel, daar leeft het oude ambacht'. En elk jaar kwamen er nieuwe vaklieden bij. Er ontstond al snel een band tussen Meijelse gezinnen en ambachtslieden van veraf, zoals Dirk de Smid, Frans Slimbroek de meester-borstelmaker uit Gentbrugge en anderen. Slaapplaatsen hoefden dan ook niet elders gezocht te worden, Meijelse families vingen de ambachtslieden op en contacten werden nog jaren in stand gehouden.

Sigarenmaker.

Die ambachtslieden hadden hun 'werkplaats' in grote tenten en daarbuiten op het Alexanderplein, op de Mortel en om gemeenschapshuis 't Klooster.

Mutsenmaakster.

Buiten stonden de touwslager, de hoefsmid, de molensteenbiller, de beiaardier en al die ambachtslieden die veel ruimte nodig hadden of stevig lawaai produceerden. Daaromheen was alles afgezet met hoge hekken, zodat entree gevraagd kon worden. Er moesten immers inkomsten komen, maar niet van de ambachtslieden, want die dienden 'niet-commercieel' te werken, geen verkoop van thuis gemaakte spulletjes.

De duizenden en duizenden mensen schuifelden tussen de kraampjes en werktafels door en hadden op zijn tijd ook behoefte aan iets anders. Daarvoor waren ruimtes beschikbaar voor folklore in een doorlopend programma. Er traden in de loop van de tien jaar veel muziekgroepen op als Vagant, De Geuzen, Horlepiep, Pijpekruid en Die Schoove met zeer oude muziekinstrumenten als draailier, vedel en tamboerijn, natuurlijk met de bijpassende oude liederen. Op andere plaatsen kon men genieten van volksdansgroepen, uit Meijel, maar ook de Tuugdansen uit Salland of de Vlaschaard uit België. Er waren bovendien oude kinderspelen, poppentheaters, straatmuzikmakers als Wannes

Raps, Tesalmeije en Thei met de Trekbuul. En ergens in een hoek stond men in de rij om zich te laten fotograferen in een oud schandblok.

Het festijn kreeg een bijna middeleeuws karakter door de vendelzwaaiers en kruisboogschutters, maar ook door de kluchten en wagenspelen die op de Mortel opgevoerd werden door de speelgroepen Phoenix, Stevensbeek en Tesalmeije. Natuurlijk gebruikte men het kijken naar een wagenspel wel eens om zittend uit te rusten van het heerlijk rondsletteren, op gevaar af pas wakker te worden als de andere toeschouwers al vertrokken waren. Zelfs de burgemeester die van Seven op Meil gekomen was, overkwam het... Maar voor veel bezoekers was vooral het optreden van de Steltlopers uit Merchtem onvergetelijk. Met dertig leden trad deze groep verschillende jaren in Meijel op, lopend op stelten met de voeten vier meter boven de grond. Hun kunst was ooit een noodzaak om vanuit het gehucht Langevelde de overstromde Molenbeek over te steken naar het dorp Merchtem.

Een gemeenschapsgebeuren

Het feest Oude Ambachten Meijel had nooit tien jaar achtereen kunnen plaats vinden, als de gemeenschap Meijel zich er niet voor had ingezet. Vanuit de gemeente, de verenigingen en alle instanties werd hulp geboden. De inrichting van het terrein en van de vele parkeervelden, het bemannen van de kassa's en het tellen van het geld, de hulp aan mensen die flauw gevallen waren of die een kind waren kwijtgeraakt, het regelen van verkeer en het rondbrengen van natje-en-droogje naar de ambachtslieden, het beheren van de consumptieplaatsen en het opletten in de kinderopvang, al die en vele niet genoemde werkzaamheden werden door Meijelsen verricht, met na afloop een bijdrage voor de verenigingskas. Het samenzijn en de verhalen van al die medewerkers na afloop in de grote consumptietent toonden hoe men samen dit gebeuren droeg. Zonder die hulp was het ook niet mogelijk geweest mensen te vinden voor aanvulling of vervanging in de werkgroep, Hans Seelen, Olga Buist, Jos van Galen, Wim Hendriks en Ria Oomen.

Maar om de toeristen en de mensen in de verre

Straattheater.

omgeving elk jaar weer duidelijk te maken wat er in het tweede weekeinde van juli in Meijel te doen was, bleef de medewerking onmisbaar van vooral de Limburgse en Brabantse bladen en omroepen. Stickers, affiches en folders werden verspreid door heel Nederland en ver daarbuiten. Jaarlijks meer dan twintigduizend mensen op een feest in Meijel, genieten, goed voor de exploitatie van Gemeenschapshuis en voor een volledig nieuw dak op 't Klooster, maar vooral aandacht voor het eerlijke oude ambacht. Toen op steeds meer plaatsen soortgelijke festivals gehouden werden, stopte Oude Ambachten Meijel op het hoogtepunt. De herinnering bleef aan de bezoekers die moe en tevreden vertrokken naar de braderie op het Raadhuisplein of naar de hoogte van de Meijelse kerktoren waar ze nog een mooi zicht hadden over het oude peelgebied, waar het genieten blijft van de rust en de natuur.

Henk Willems

Sticker Oude Ambachten Meijel (1976).

Bronnen

- Gemeenschapshuis d'n Binger, Archiefmateriaal Gemeenschapshuis 't Klooster
- Mededelingen Jeu Dorssers en Els Hoeijmakers